

Ein av teimum mongu deililgu myndunum í bókini. Her hyggur Siggert eftir heidnum dansi, ið hann helt lítið um.

Tann stóri Siggert

EFTIR JÚSTINUS
LEIVSSON EIDESGAARD

Í einum handli, sum selir brúktar bókur á Dag Hammerskjólðs Allé í Keypmannahavn ein gráan og kaldan dag í apríl í ár. Hetta er ein av teimum heilt fáu antikvarhandlum, eg havi vitjað, har skil hevur verið á. Allar bókurnar er skipaðar í bólkar, júst sum á einum bókasavni. Hetta var eitt satt ævintýrland. Tann eini klassikarin dagaði fram a hyllunum eftir tann annan. Mær hevur altíð dámt væl at lesa um teir stóru rannsóknarmenninar sum vitjaðu nýggj lond, ið nærum ongín visti um at siga áðrenn. Sjálvsagt steðgaði eg á, tá eg kom til hornið við bókum frá teimum stóru ferðamonnum. Eg leitaði eftir eini ávísari bók, sum gjørdi meg bilsan, ja, hjartað bankaði eitt sindur. S.O. Patursson, »Sibirien i vore dage« Eg tók bókina av hyllini og løtu seinni var eg greiður yvir,

at eg hevði funnin ein sannan dýrgrip. Eg stóð við fyrstu útgávu av kendu bókini hjá Siggert í Kirkjubø. Bókin var væl viðfarin, sá næstan út sum nýggj og nógv var hon heldur ikki lisin. Fyri at kamuflerað eitt sindur, ikki virka ov ivrigur, so fann eg nakar bíligrar bókur og legði Siggert ímillum. Fór síðan til disk-in. Bókhandilsmaðurin var vinarligur og á seðlinum aftaná fann eg fram til, at hann hevði tikið 150 krónur fyri hesa fyrstu útgávu.

Eg fór glaður út aftur í kólðu várluftina. Nú er tað ikki soleiðis, at bókini hjá Siggert kann samanmetast við skinnbókurnar úr Íslandi. Hon er júst komin út á føroyskum og ein bók er skrivað um Siggert. Ivaleyst finnst eisini fleiri fyrstu útgávur av hesi bók heima í Føroyum. Men tey, sum dáma at eiga gamlar bókur, kenna kensluna, tá tey hava fingið hendur á onkrari serligari. Hátíðardámar var yvir hotelrúminum seinni um kvøldið, tá eg fór undir at lesa hesa jomfrúuligu bók, sum er 97 ára gomul og næstan ikki opnað

Góður frásøgumaður

Og Siggert dugir at skriva. Munurin millum ein vanligan rithøvund og ein ferðamann, sum greiðir frá sínum upplivingum er tann, at fyri hvønn bókstov ferðamaðurin skrivar, so leggja hansara egnu upplivingar aftanfyrri. Hjá tí vanligja rithøvundinum leggja sjálvandi lívsroyndirnar til grund fyri skrivningini. Men hann er frælsari, hann yrkir, hann kann ímynda sær út frá tí hann kennir til lívið.

Nú eg skrivi hesa grein havi eg ikki lisið bókina um Siggert, sum kom út fyri nøkrum árum síðan. Hevði eg lisið hana, so hevði hendan grein ívaleyst sæð ørvísi út og teir spurningar, eg seti, eru teir somu spurningarnir, sum lesararnir hjá Siggert hava sett seinastu góðu 90 árin til Turid Sigurdardóttir gloppaði dyrnar til Siggert eitt sindur meira privat. Eg haldi, tað var Turid, haldi mær til góðar.

Lesir tú um tær stóru rannsóknarferðirnar hjá Amundsen, so snýr ein triðingur av øllum sum er skrivað um hesar seg um hvussu hann hevur figgjað hesar ferðir. Hvussu ferðirnar í

seinasta enda eru hepnadar, tí at ávís fólk persónliga hava havt áhuga í ferðunum og hava stuðlað honum figgjarliga. Lítið tú eftir slóðini hjá einum stórum kanningarfara, so kann tú eygleiða nøvnini á teimum, sum hesir djørvu menn standa í takkskuld til. Hjá Amundsen var tað serliga Don Pedro, ein norðmaður, sum hevi ríkað seg upp í Argentina, tann stóri polargranskarin Fritjof Nansen og tann fyrsta norska kongafamiljan í nýggjari tíð, við Hákonu kongi og Maud drottning á odda. James Cook, sum er ein av okkara allar mætastu landkannarum, hevði serliga ein vælgerara, ið er nevndir Sir Sandwich. Smáoyggjar kring allan heim eru uppkallað eftir honum og serliga í Kyrrahavinum. Ikki sær tú staðarnøvn uppkallaði eftir Siggert nakrastaðni í Sibiria, tíans heldur í okkara høvudsstaði, Havnini, ið hevur uppkallað enn eftir minni monnum enn Siggert.

Hvør hjálpti Siggert

Á hugnaliga hotelkamarinum, við útsýni yvir Amalienborg, glíði eg longur og

longur inn í heimin hjá Siggert á tí stóru villu ferðini til Sibiria, fyri knappliga 110 árum síðan, ein stór ferð, ið vardi í heili seks ár.

Og meðan eg lesi, dansa spurningarnir framman fyri mær. Hvør var hesin maður, og hvør rindaði, soleiðis, at hann kundi dusa sær í heili seks ár, uttan at hava nakra inntøku? Eg visti at hann var góðseigarasonur úr Kirkjubø, at hann hoyrdi til aðalstættina í Føroyum. Men hvør var hesin maðurin, sum kundi leiga menn í sína tænastu í mánaðar?

Fleiri spurningar daga fram og Siggert hjálpir mær ikki. Hann er lítillátin, heldur ikki, at tað er áhugavert at fortelja um seg sjálvan, tað er ferðini hann vil siga frá. Hvat var endamálið við hesi ferð. Hvør hevði sent Siggert. Hvusu bar tað til, at ein bóndasonur úr Kirkjubø, skuldi kenna tað sum eitt kall, at kanna Sibiria, eitt land, sum tá var eitt av teimum stóru hvítu blettunum á heimskortinum. Hvørja útbúgving hevði maðurin, hvussu hevði hann lært russiskt? Onki um hetta stendur í bókini.

Men spurningarnir oyði-

leggja ikki bókina. Hon er deilig at lesa, og sum síður leggjast afturat, so dámar mær betri og betri Siggert. Hann er eitt menniskja, við góðum og minni góðum eiginleikum. Hann hevur eyga fyri kvinnuni, honum dámar góðan mat, honum dámar eitt glas, hann er musikalskur og hann er ein góður veiðimaður. Og kanska fremst av øllum, hann er ein maður sum dugir at snúgva sær. Hann er ein survivor.

Tað er stuttligt at leggja merki til hvussu Siggert er fengdur við fordómum fyrstu tíðina á ferðini og hvussu hesir fordómar spakuliga hvørva og at enda fellir hann heilt saman við teimum fólkunum, hann livir saman við. Eg kenni tað frá mær sjálvan her í Singapore. Longri tú er saman við fremmandum fólki, tess betri lærir tú teg at kenna og tess betri dugir tú at góðtaka teirra livihátt.

Seiggj í Paturson monnum

Eg eri staddur í lufthavnini í Kastrup eftir alt ov stutta steðgin í Danmark. Í taskuni liggur bókini hjá Siggert. Eg